

אתה לא לבד

מכלוף אקסנה
מתאמת נושא כאב
מרכז רפואי הלל יפה

ההיסטוריה של הכאב

- תקופה פרימיטיבית
- בבל העתיקה
- מצרים העתיקה
- יוון
- רומא העתיקה
- ימי ביניים והרנסנס
- מאה 17-18
- מאה-19

כאב כיום

הגדרת הכאב על פי מומחי האגודה הבינלאומית
ללימוד כאב:

**"כאב הוא חוויה תחושתית ורגשית, בלתי נעימה,
הקשורה לנזק ממשי או פוטנציאלי לרקמות."**

כאב בעשור האחרון

ארגוני הכאב העולמיים מכירים בכאב
כמחלה בפני עצמה.

האם הכאב יכול לגרום לנזק?

- כאב הינו אחד הגורמים העיקריים לירידה בשביעות רצונם של המטופלים.
- חוסר התייחסות ו/או טיפול לקוי בכאב עלולים לגרום לחוסר אמון כלפי הצוות המטפל ולפגוע בשיתוף הפעולה של המטופל.

סיווג כרונולוגי

- כאב חד (אקוטי).
- כאב מתמשך (כרוני).
- כאב כרוני בשילוב כאב חד.

סיווג על פי רקמה מעורבת

- כאב ממוקד שריר.
- כאבי פרקים.
- כאבי עצמות.
- כאב ויסצרלי שמקורו באיבר פנימי.
- כאב איסכמי הנובע מאי הספקת דם לאיבר מסוים.
- כאב נוירופטי שמקורו אינו פגיעה ברקמה או איבר, אלא במסלול העצבי.

סיווג על פי המחלה הגורמת

- כאב ממאיר-סרטני.

- כאב שפיר-תהליך שאינו ממאיר.

חוק זכויות החולה

אשר נחקק בכנסת בתשנ"ו - 1996

"עומדת זכותו של המטופל לקבל, ומנגד חובתו של הצוות הסיעודי/רפואי ליתן, טיפול הולם בכאב עד להשגת הקלה מירבית."

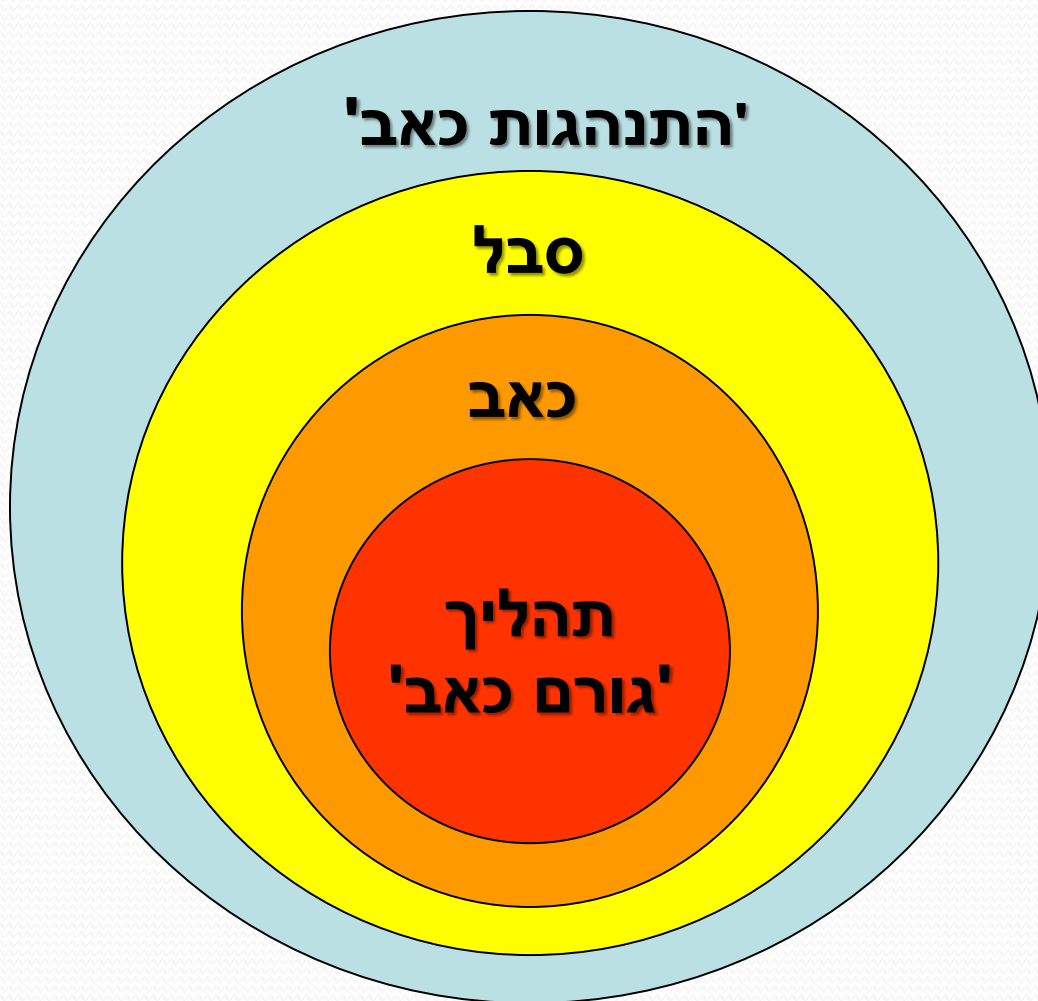

לפי חוק זכויות החולה-

"מטופל זכאי לקבל טיפול נאות, הן מבחינת הרמה המקצועית, האיכות הרפואית והן מבחינת יחסי אנוש."

מעגלי הכאב

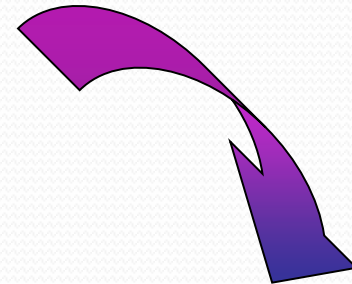

מעגל הכאב

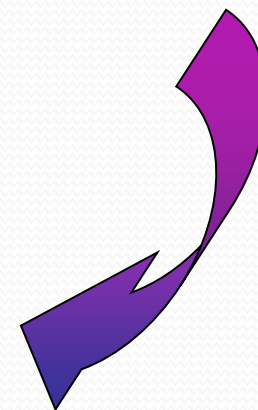
כאב פיזי

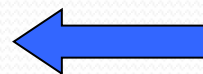
חרדה

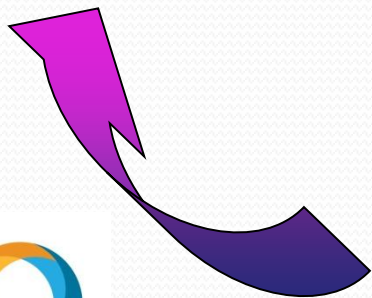
דיכאון

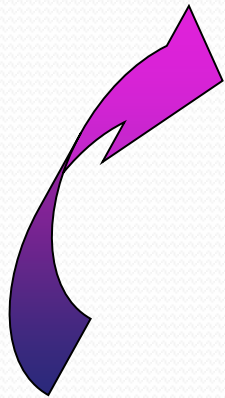
כאב מתיש

חוסר שינה

ירידת סבילות לכאב

פקטורים המשפיעים על תפיסת הכאב

- פיזיולוגיים
- פסיכולוגיים
- קוגניטיביים
- חברתיים
- תרבותיים
- התנסות קודמת
- גנטיים

Vas- Visual Analog Scale

סולם המבטא עוצמת הכאב במצב מנוחה, אשר עלולה להשתנות בתנועה הסולם מאפשר להבחין בשיפור או החמרה של כאב.

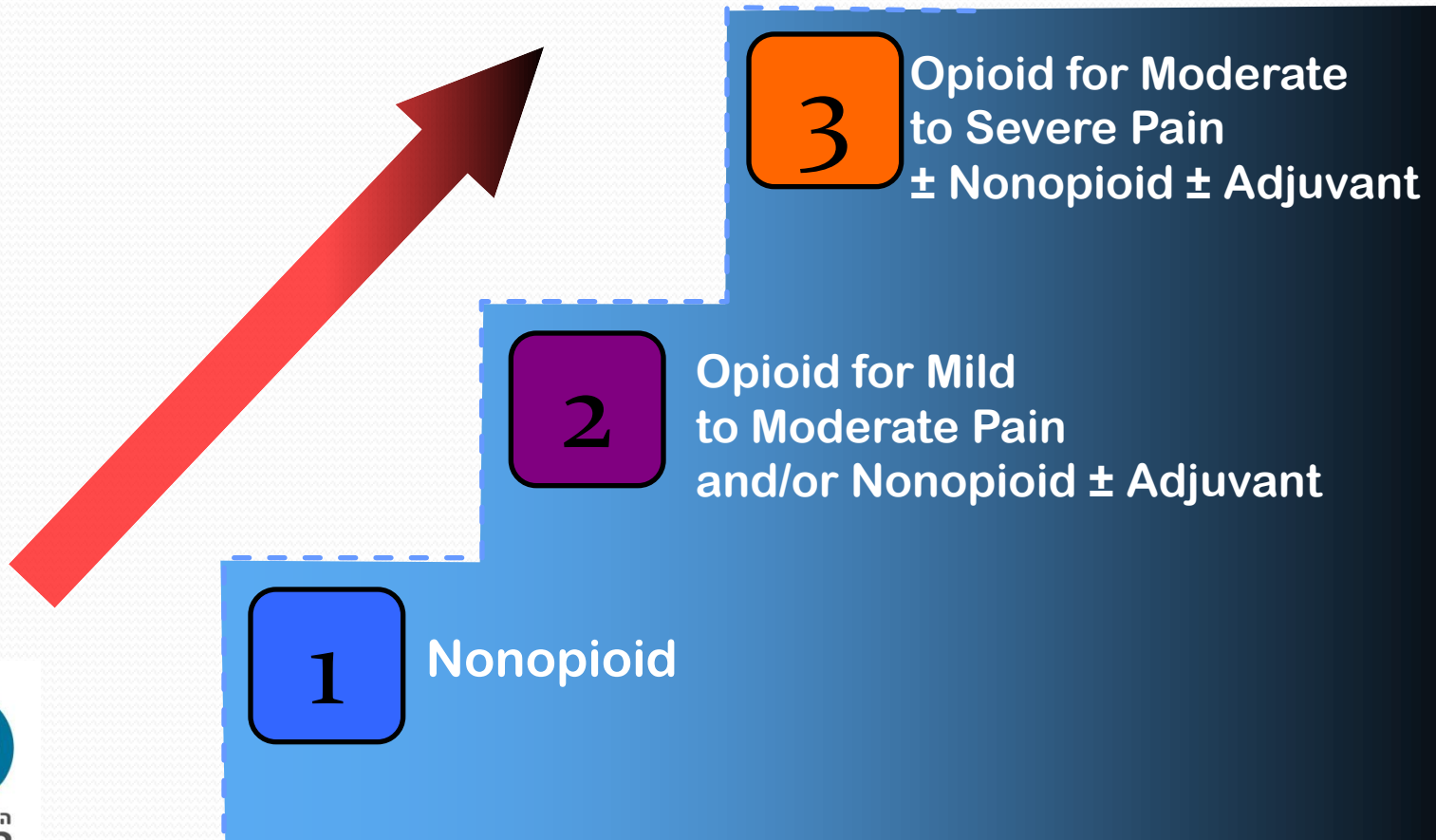
סיווג הכאב על פי Vas / Flacc

- קל-עד 3
- בינוני-4-6
- חזק-7-10

- עוצמת הכאב מהווה אינדיקציה לטיפול תרופתי.
- היעד לשיכוך כאב היא עוצמת הכאב עד 3 על פי סולם VAS.

World Health Organization

סולם הכאב של- World Health Organization

Multi-Modal Analgesia

- אפקט קליני על הכאב טוב יותר בשילוב של משככי הכאב מסוגים שונים – 2 או יותר קבוצות.
- משככי הכאב מקבוצות שונות משפיעים במנגנונים שונים ועל "מטרות" פיזיולוגיות שונות במנגנוני כאב.
- שילוב של תרופות - מול מונו תרפי:
 - ירידה ב"צורך" בכמות תרופות גדולה
 - הפחתה של תופעות לוואי
 - אפקט טוב יותר לשיכוך כאב
 - גישה "הוליסטית" למטופל והתייחסות לכל היבטים של הכאב.

הטיפול בכאב

לרוב ניתן לטפל בכאב :

- (1) באמצעות תרופות.
- (2) שיטות טיפול רפואיות נוספות:
 - מתן כימותרפיה / הקרנות.
 - חסימה עצבית.
 - ניתוח נוירוכירורגי - חיתוך עצבים.
 - ניתוח – לשחרור לחץ של גידול על עצבים / אברים פנימיים.

שיטות נוספות :

ישנם מקרים בהם ניתן לשלב שיטות טיפול נוספות:

- ביופידבק.
- נשימות והרפיה.
- עיסוי ולחיצות.
- חימום או קירור.
- מתן חשמל תת עורי (לגירוי העצבים Tens).

עקרונות הטיפול התרופתי בכאב כרוני

- תרופות P.O הינן האמצעי המקובל לטיפול בכאב.
- טיפול יותאם למצבו הבריאותי הכללי של המטופל (מחלות רקע).
- טיפול תרופתי בכאב לא עומד בסתירה לאבחון הסיבה לכאב.
- לשיכוך כאב ניתן לטפל בתרופה בודדת או בשילוב של מספר תרופות.

עקרונות הטיפול התרופתי בכאב קל

- הטיפול מבוסס על משככי כאב לא אופיואידים
- במקרים מסוימים ובמידה ואין התוויות נגד ניתן לשלב מינונים נמוכים של תרופות נוגדות דלקת.

- DIPYRONE-OPTALGIN
- PARACETAMOL- DEXAMOL,ACAMOL

עקרונות הטיפול התרופתי בכאב בינוני

- מבוסס על תרופות נוגדות דלקת ו/או משככי כאבים אופיואידים "חלשים".
- לכאב עצבי ניתן לשלב תרופות נלוות:

NAXYN, IBUFEN, ETOPAN, ARCOXIA ➤

,XEFO, BREXIN ➤

TRAMADOL, ZALDIAR (tramadol + ➤
paracetamol)

➤ מדבקת BUTRANS 1 לשבוע.

עקרונות הטיפול התרופתי בכאב חזק

- מבוסס על טיפול באופיואידים "חזקים" שמחולקים לשתי קבוצות:
 - השפעת ארוכות טווח
 - השפעת קצרת טווח
- ניתן לשלב תרופות נלוות לכאב עצבי או משככי כאב שאינם אופיואידים.

תרופות ארוכות טווח

- OXYCODONE-OXYCONTIN
- TARGIN-OXYCODONE+ NALOXONE
- MORPHINE SULFATE-MCR
- FENTANIL-DUROGESIC

תרופות קצרות טווח

OXYCODONE +PARACETAMOL =
PERCOCET

MORFINE SULFATE-MIR

METHADONE-ADOLAN

FENTANYL CITRATE-ACTIQ

FENTANYL ABSTRAL

משאף עם מורפיום

טיפול בכאב ממקור עצבי

- לטיפול בכאב עצבי מומלץ מתן תרופות הכוללות בעיקר תרופות נוגדי דיכאון, נוגדות פרכוס בשילוב עם משככי כאב.

- ELATROLET, CLONEX, GABAPENTIN, LYRICA,
- TEGRETOL, CYMBALTA

משאבת-PCA

● המכשיר לא ייתן תרופה מעל המינון המתוכנן.

● חשוב להסביר לחולה ללחוץ על הלחצן לפני ביצוע פעולה הדורשת מאמץ והעלולה להסב לו כאב כגון: שינוי תנוחה, נשימה עמוקה, שיעול, פיזיותרפיה וירידה מהמיטה. השימוש במשאבה יאפשר לו להיות שותף פעיל בטיפול בכאב וכן להיות פחות תלוי במטפלים.

התוויות

■ מחלות אונקולוגיות, כטיפול פליאטיבי

■ כאב כרוני או כאב עצבי

■ ניוון שרירים

■ טרשת נפוצה

■ מחלות מעיים דלקתיות

■ רזון חולני

■ פרקינסון

■ מיגרנה

התוויות נגד יחסיות

פסיכוזה בעבר

סחר בסמים

אי ספיקת לב

נטייה להתמכרויות

ירידה ברמות הסוכר
ירידה בלחץ דם ודופק מהיר
אדמומיות בעיניים
שיעול ויובש בפה
קשיים בריכוז
פגיעה בזיכרון נדיר
בלבול או התקף חרדה במקרים נדירים

מצב רוח
ותיאבון

שיפור ביכולת
ההתמודדות

שיכוך כאב

שיפור
באיכות חיים

דרכי השימוש בקנאביס רפואי

• אידויי- מאייד .

• עישון.

• שמן קנאביס.

• אכילת עוגיות.

• חליטה-קנאביס אינו מסיס במים .

הוראות בתחילת שימוש

שונה מעישון – קצר וממוקד מטרה

אין לערבב עם טבק

עדיפות ליחידות מוכנות מהספק

כול יחידה היא לשימוש חוזר 12-15 שאיפות

שאיפות עדינות

SOSזמנים קבועים לא

משקה קר ממותק

הוראות בתחילת שימוש

ניטור סוכר ולי"ד במקרים רלוונטים
מטופלים מבוגרים טיטרציה איטית עם
עליה הדרגתית מאוד במינון
אין להפסיק טיפול תרופתי קבוע
חולה אונקולוגי בזמן הטיפולים חצי
שעה לפני טיפול .
שמן – לפני השינה
לא מסיס במים
איסור על אכילת עוגות עוגיות ...

כאב לא סתם
מופיע בחיינו בלי סיבה.

זה סימן שמשחו צריך
להשתנות

שאלות

